

Fígjarmálaráðið

Dagfesting: 01.02.2023
Mál nr.: 22/02357
Málsviðgjørt: DH
Ummælistíð: Skrivið frá/til
Eftirkannað: Lógartænastan dagfestir

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um kommunustýri (kommunustýrislógin)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 87 frá 2000 um kommunustýri, sum broytt við lögtingslóg nr. 71 frá 2003 og lögtingslóg nr. 57 frá 2018, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 43 stk. 2 verður orðað soleiðis:
“*Stk. 2.* Er nettoskuldin meira enn árliga inntøkugrundarlagið hjá kommununi frá persónsskatti og flytingum frá landinum, krevst loyvi

frá landsstýrismanninum til lántøku og til broytingar í lánitreytunum. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um, hvussu inntøkugrundarlagið skal roknast.”

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Í eftirmerkingini av eldraðkinum verður mælt til at broyta skuldarmarkið hjá kommununum soleiðis, at markið verður sett í mun til samlaða inntøkurnar hjá kommununum.

Tá eldraðið varð lagt út til kommunurnar at umsita, fingur kommunurnar samstundis fleiri inntøkur gjøgnum eftirlønarskattin umframt endurgjald fyri inntøkumiss, sum kommunurnar hava orsakað av serskattaskipanum. Hesar nýggju inntøkurnar fylla alsamt størri part av inntøkunum hjá kommunum, meðan tað bara eru persónsskattainntøkurnar sum avmarkað, hvussu nógv kommunurnar kunnu lána. Inntøkurnar frá eftirlønarskatti verða veittar eftir tali av eldri yvir 67 ár. Aldurssamansetingin er ymisk kring landið soleiðis, at talið av pensjónistum eitt nú er lutfalsliga størri í suðurøkinum í mun til longur norðri. (sí talvu) Hetta hevur við sær, at tær kommunur, har inntøkurnar frá serliga eftirlønarskatti fylla nógv, í størri mun enn aðrar kommunur, verða forðaðar at upptaka skuld.

Partur av fólkunum, sum eru 67 ár og eldri (2022)			
Húsavíkar kommuna	34%	Fuglafjarðar kommuna	18%
Fámjins kommuna	33%	Sørvágs kommuna	17%
Skúvoyar kommuna	29%	Kunoyar kommuna	16%
Skálavíkar kommuna	28%	Hvannasunds kommuna	16%
Porkeris kommuna	24%	Klaksvíkar kommuna	16%
Fugloyar kommuna	24%	Vága kommuna	16%
Hovs kommuna	23%	Alt landið	16%
Sumbiar kommuna	21%	Runavíkar kommuna	15%
Sands kommuna	21%	Eiðis kommuna	15%
Skopunar kommuna	21%	Tórshavnar kommuna	15%
Vágs kommuna	20%	Nes kommuna	14%
Hvalbiar kommuna	20%	Viðareiðis kommuna	14%
Vestmanna kommuna	20%	Sunda kommuna	14%
Tvøroyrar kommuna	20%	Sjóvar kommuna	14%
Kvívíkar kommuna	19%	Eysturkommuna	14%

1.2. Galdandi lóggáva

Í dag er § 43 stk. 2 soljóðandi:

“Er nettoskuldin meira enn ein álíkning eftir einum av landsstýrismanninum árliga ásettum skattaprosenti, krevst loyvi frá landsstýrismanninum til lántøku og til broytingar í lánitreytunum”

Hetta skattaprosentið er ásett til 23% sambært kunngerð nummar 12 frá 2003 fyri árið 2003.

Nýtt ásett skattaprosent er ikki ásett síðani, hóast tað stendur, at hetta skal lýsast árliga. Tískil er 23% brúkt sum ásett skattaprosent síðani.

Ásetingin skal skiljast soleiðis, at um ein kommuna í einum skattaári fær 2.000.000 kr. inn í inntøkuskatti, og kommunuskatturin er 20%, so verður skuldarmarkið roknað til:

$$2.000.000 \text{ kr.} * (23/20) = 2.300.000 \text{ kr.}$$

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at dagføra og javnstilla kommunur soleiðis, at skuldarmarkið hjá kommununum verður sett í mun til inntøkugrundarlagið í kommununum.

Ætlanin er, at eftirlønarskatturin og endurgjaldið, sum kommunurnar fáa fyri DIS, FAS og aðrar frádráttir skulu vera tiknar við, tá skuldarmarkið skal ásetast. Eftir ætlan verður partafelagsskatturin ikki partur av skuldarmarkinum, tí at hesar inntøkur kunnu sveiggja nógv og tí órógva.

Lógarbroytingin gevur landsstýrismanninum heimild til at nágreina skuldarmarkið, soleiðis at møguleiki er at taka fleiri ting við, um inntøkugrundarlagið hjá kommununum broytist í framtíðini.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Eftir tilmæli frá arbeiðsbólkinum, sum eftirmetti eldraðkið, verður ásetingin broytt, sum ásetur skuldarmarkið hjá kommunum, soleiðis at eisini veitingar frá landinum telja við. Landsstýrismaðurin fær heimild at áseta nærri reglur fyri, hvussu inntøkugrundarlagið, og harvið skuldarmarkið, skal roknast.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Lógaruppskotið verður sent til ummælis hjá Kommunufelagnum og Umhvørvis- og Vinnumálaráðnum, og lagt út á hoyingsportalin.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið breiðkar inntøkugrundarlagið, sum ásetir skuldarmarkið hjá kommunum. Tí hevur uppskotið fíggjarligar avleiðingar fyri kommunurnar, tí at skuldarmarkið verður broytt. Broytingaruppskotið broytir tó hvørki inntøkur ella útreiðslurnar hjá kommununum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ongar umsitingarligar avleiðingar fyri land ella kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið breiðkar inntøkuhugtakið, sum liggur til grund fyri skuldarmarkið hjá kommunum. Tað merkir, at tær kommunur, har eftirlønarskatturin og endurgjaldið fyri serskipanir fyllir lutfalsliga nógv, verða betur stillaðar í mun til aðrar kommunur. Sum yvirlitið í almennu viðmerkingunum vísir, eru tað serliga kommunurnar í Suðuroy og á Sandoyggi, har stórir partur av fólkinum er yvir 67 ár, og har eftirlønarskatturin fyllir nógv.

Broytingaruppskotið broytir tó bara upp á lánimarkið hjá kommununum. Við hesum uppskoti vera hvørki inntøkur ella útreiðslurnar hjá kommununum broyttar.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Lógaruppskotið hevur onga ávirkan á nakran millumtjóðasáttmála.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Lógaruppskotið hevur onga ávirkan á nakran tvørgangandi millumtjóðasáttmála.

2.9. Markaforðingar

Lógaruppskotið hevur ikki við sær nakra markaforðing.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ongar ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Eingir skattir ella avgjöld vera ásett við hesum lógaruppskoti.

2.12. Gjöld

Broytingaruppskotið hefur ongar ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið líkamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið áleggur hvørki líkamligum ella lögfrøðiligum persónum nakrar skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið gevur landsstýrismanninum heimild at áseta nærri reglur um, hvussu inntøkugrundarlagið skal roknast. Í verandi lóg hefur landsstýrismaðurin heimild at lýsa eitt ásett skattaprosent, men í broytingaruppskotinum verður hendan heimild víðkað, soleiðis at landsstýrismaðurin hefur størri frælsi til at nágeina, hvussu inntøkugrundarlagið, og harvið skuldarmarkið, skal roknast.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hefur ikki við sær aðrar avleiðingar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Ja	ja	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

§ 43 stk. 2 verður broytt soleiðis, at skuldarmarkið hjá kommunum í størri mun verður sett í mun til samlaða inntøkugrundarlagið hjá kommunum og ikki bert í mun til inntøkuskattin.

Í uppskotinum verða umframt inntøkuskattin, eisini flytingar frá landinum nevndar. Her verður hugsað um eftirlønarskatt og endurgjald fyri skattaserskipanir, sum kommunurnar í dag fáa, men orðingin er við vilja breitt orðað, soleiðis at til ber at taka fleiri flytingar við í framtíðini.

Í verandi lóg stendur, at landsstýrismaðurin árliga lýsir eitt ásett skattaprosent. Í broytingaruppskotinum stendur einki um nakað ásett skattaprosent, ella hvussu inntøkurnar frá persónsskatti skulu skiljast. Hetta fær landsstýrismaðurin nú heimild til at áseta nærri reglur um. Harafturat er orðingin um, at nakað skal lýsast árliga tikin burtur. Tað eru 20 ár síðani nakað ásett skattaprosent varð lýst, og tað er eingin orsök til, at hetta skal gerast á hvørjum ári.

Til § 2

Talan er um áseting um gildiskomu. Ásetingin hevur við sær, at løgtingslógin kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Fíggjarmálaráðið, 1. februar 2023.

Ruth Vang
landsstýriskvinna

/ Bjarni Askham Bjarnason

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur